

JULKAISTAVAKSI AIKAISINTAAN 25. lokakuuta 2023 6.00 CET

Mustat kohtaavat EU:ssa yhä enemmän rasismia

Lähes puolet EU:n afrikkalaista syntyperää olevista henkilöistä kohtaa rasismia ja syrjintää jokapäiväisessä elämässään. Määrä on kasvanut vuodesta 2016. Erityisesti nuoriin kohdistuva rasistinen häirintä ja etninen profilointi ovat yleisiä, ilmenee EU:n perusoikeusviraston uudesta tutkimuksesta. Perusoikeusvirasto kehottaa EU-maita ryhtymään kiireellisiin toimiin rotusyrjinnän ja häirinnän torjumiseksi tasa-arvoisen ja ihmisarvoisen kohtelun takaamiseksi kaikille.

Perusoikeusviraston toisessa raportissa [Being Black in the EU](#) tuodaan esiin afrikkalaistaustaisten ihmisten kokemuksia EU:ssa.

Siitä ilmenee, että huolimatta EU:ssa vuodesta 2000 lähtien voimassa olleesta sitovasta syrjinnän vastaisesta lainsäädännöstä ja merkittävästä poliittisesta kehityksestä sen jälkeen, afrikkalaistaustaiset ihmiset kohtaavat edelleen rasismia, syrjintää ja viharikoksia:

- **Rotusyrjintä** – 45 prosenttia vastaajista sanoo kokeneensa rotusyrjintää tutkimusta edeltäneiden viiden vuoden aikana. Osuus on kasvanut 39 prosenttia verrattuna [perusoikeusviraston edelliseen kyselytutkimukseen](#). Saksassa ja Itävallassa vastaava osuus on yli 70 prosenttia. Useimmiten syrjintää ilmenee työnhaussa tai asunnon etsimisessä. Vaikutukset kohdistuvat eniten nuoriin ja korkea-asteen koulutuksen saaneisiin henkilöihin. Syrjintä jää kuitenkin näkymättömiin, koska vain 9 prosenttia sitä kokeneista tekee asiasta ilmoituksen.
- **Häirintä** – 30 prosenttia kertoo kokeneensa rasistista häirintää. Silti melkein kaikki jättävät ilmoittamatta siitä. Nuoret naiset, korkeakoulutetut ja uskonnollisiin vaatteisiin pukeutuneet henkilöt joutuvat muita todennäköisemmin rasistisen häirinnän kohteeksi.
- **Rotuun perustuva profilointi** – 58 prosenttia kertoo, että kyselyä edeltävän vuoden aikana poliisin tekemän viimeisimmän pysäytyksen syy on ollut rotuun perustuva profilointi. Ne, jotka katsovat pysäytyksensä olleen rotuprofilointia, luottavat poliisiin paljon vähemmän.
- **Työ** – työnhaussa rotusyrjintää oli kokenut 34 prosenttia ja työn yhteydessä 31 prosenttia vastaajista tutkimusta edeltäneiden viiden vuoden aikana. Muihin verrattuna työsopimukset ovat yleensä todennäköisemmin ainoastaan määräaikaista, ja työtehtäviin nähden afrikkalaistaustaiset ihmiset ovat ylikoulutettuja.
- **Asuminen ja köyhyys** – kiihtyvä inflaatio ja elinkustannukset ovat lisänneet afrikkalaistaustaisten ihmisten köyhyysriskiä koko väestöön verrattuna. Noin 33 prosentilla on vaikeuksia tulla toimeen, ja 14 prosentilla ei ole varaa

lämmittää kotiaan. Vastaavat osuudet koko väestöstä ovat 18 prosenttia ja 7 prosenttia. Pelkästään asunnon saaminen on monille vaikeaa, ja 31 prosenttia ilmoitti joutuneensa rotusyrjinnän kohteeksi etsiessään asuntoa.

- **Koulutus** – afrikkalaista syntyperää olevat nuoret keskeyttävät koulunkäyntinsä kolme kertaa todennäköisemmin kuin nuoret yleensä. Vuoteen 2016 verrattuna isompi osa vanhempia sanoi vuonna 2022, että heidän lapsensa ovat kokeneet rasismia koulussa.

Jotta rasismiin ja syrjintään voitaisiin puuttua tehokkaasti, perusoikeusvirasto kehottaa EU-maita

- täytäntöönpanemaan asianmukaisesti syrjinnän vastaisen lainsäädännön sekä tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset
- tunnistamaan ja kirjaamaan viharikokset ja ottamaan ennakkoluuloiset vaikuttimet raskauttavana seikkana huomioon rangaistuksia määritettäessä
- keräämään tasa-arvotietoja, mukaan lukien etnistä tai rodullista alkuperää koskevat tiedot, jotta voitaisiin arvioida tilannetta ja seurata edistymistä
- varmistamaan, että tasa-arvoelimityksellä on tarvittavat valtuudet ja resurssit torjua syrjintää ja tukea uhreja
- toteuttamaan toimia, joilla ehkäistään ja poistetaan poliisitoiminnan syrjivät institutionaaliset käytännöt ja kulttuuri [perusoikeusviraston laittoman profiloinnin estämistä käsittelevän oppaan](#) mukaisesti
- kehittämään erityisiä toimintamalleja torjumaan rasismia ja rotusyrjintää koulutuksessa, työllisyydessä, asumisessa ja terveydenhuollossa.

Tämä raportti on osa perusoikeusviraston kolmatta EU:n laajuista kyselytutkimusta, jossa tarkastellaan maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä kokemuksia eri puolilla EU:ta.

Siinä tarkastellaan 13 EU-maassa asuvien yli 6 700 afrikkalaistaustaisen henkilön vastauksia Belgiasta, Espanjasta, Irlannista, Italiasta, Itävallasta, Luxemburgista, Portugalista, Puolasta, Ranskasta, Ruotsista, Saksasta, Suomesta ja Tanskasta.

Perusoikeusviraston johtaja Michael O'Flaherty kertoo ajatuksiaan kehityksestä:

"On järkyttävää, ettei tilanne ole parantunut edellisen, vuonna 2016 tehdyn kyselytutkimuksen jälkeen. Myönteisen kehityksen sijaan afrikkalaistaustaiset ihmiset joutuvatkin kohtaamaan entistä enemmän syrjintää ihonvärinsä vuoksi. Rasismilla ja syrjinnällä ei pitäisi olla sijaa yhteisössämme. EU:n ja sen jäsenvaltioiden tulisi hyödyntää näitä tuloksia kohdentaakseen ponnistelunsa paremmin ja varmistakseen, että afrikkalaistaustaiset ihmiset voivat elää oikeuksiensa mukaisesti vapaasti ilman rasismia ja syrjintää."

Lisätietoja saa kysymyksiä ja vastauksia -osiosta tai ottamalla yhteyttä osoitteeseen media@fra.europa.eu / Puh. +43 1 580 30 653